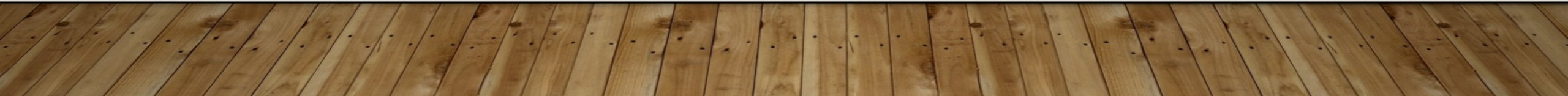


SPRÁVA NA ÚSEKU OBRANY STÁTU



PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- Základním pramenem je ústavní zákon o bezpečnosti ČR
- Dále pak:
 - Zákon o zajišťování obrany ČR
 - Zákon o ozbrojených silách ČR
 - Zákon o Armádě ČR
 - Zákon o branné povinnosti a jejím zajišťováním
- Významným mezinárodněprávním aktem, který ovlivňuje správu obrany našeho státu je přístup ČR k **Severoatlantické smlouvě – NATO**. Rovněž je zde zákon o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR.

SPRÁVA NA ÚSEKU OBRANY STÁTU

- Správa obrany státu patří k tradičním větvím veřejné správy. Dle právní úpravy je kladen důraz na účinnou obranu státu, spolupůsobení při ochraně ústavního zřízení a plnění vojenských úkolů vyplývajících ze spojeneckých závazků ČR.
- **Obrana státu** ve smyslu zákona o zajišťování obrany je souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením. Zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému.

SPRÁVA NA ÚSEKU OBRANY STÁTU

- **Správa na úseku obrany státu** představuje řídicí a organizační činnost orgánů veřejné správy, která podle zákona zahrnuje výstavbu, přípravu a řízení ozbrojených sil, operační přípravu státního území, obranné plánování a opatření v národním hospodářství a na všech úsecích veřejného života v zájmu zajištění obrany státu.
- Za přípravu a zajištění obrany státu odpovídá **vláda**.
 - Ústavní zákon o bezpečnosti ČR stanoví, že zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrana jejich demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu

ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU

- Účel zákona o zajišťování obrany ČR je stanovení povinností státních orgánů, územních samosprávných celků a PO i FO k zajišťování obrany ČR před vnějším napadením, a odpovědnosti za porušení těchto povinností
- Správa obrany státu se uskutečňuje, resp. může uskutečňovat:
 - v době míru
 - za stavu ohrožení státu
 - za válečného stavu
- Občané se připravují k obraně státu dobrovolně

ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU

- Zákon o zajišťování obrany může omezit některé základní práva a svobody a to zejména za stavu ohrožení státu nebo za válečné stavu
- Dochází například k omezení svobody pohybu a pobytu nebo právo se shromažďovat
- Pracovní povinnost FO
- Věcné prostředky pro potřeby obrany státu

STAV OHROŽENÍ STÁTU

- Stav ohrožení státu vyhláší Parlament ČR
- K vyhlášení je třeba souhlas většiny všech poslanců a senátorů
- Pouze v případě, je-li ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost České republiky nebo jeho demokratické základy
- Tento stav zatím nebyl na území České republiky nikdy vyhlášen.

VÁLEČNÝ STAV

- Válečný stav se vyhláší pro celé území České republiky. Jedná se o nejzávažnější stav.
- Jedná se o institut válečného stavu, který je samostatně upraven v **Ústavě ČR** (na rozdíl od stavu ohrožení státu)
- O vyhlášení válečného stavu může rozhodnout Parlament, je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.

NOUZOVÝ STAV

- Vedle stavu ohrožení státu a válečného stavu, existuje ještě institut nouzového stavu
- Většinou není spojen s obranou státu před vojenským nebezpečím. Vláda může vyhlásit NS v případě živelných pohrom (tornádo na jižní Moravě), nebezpečí ohrožující zdraví či vnitřní pořádek a bezpečnost (pandemie COVID).
- Vláda při vyhlášení NS informuje poslaneckou sněmovnu, ta pak může NS zrušit.

ORGANIZACE OBRANY STÁTU

- Prezident republiky
- Vláda
 - Bezpečnostní rada státu
- Ministerstvo obrany
- Generální štáb Armády ČR
- Parlament ČR
 - (vyhlášení válečného stavu, plnění mezinárodních závazků o společné obraně)
- Ozbrojené síly ČR

PREZIDENT ČR – VRCHNÍ VELITEL OZBROJENÝCH SIL

- Vrchní velitel ozbrojených sil
- Upraveno Ústavou ČR
- K platnému rozhodnutí prezidenta je však třeba kontrasignace předsedy vlády
- Jako vrchní velitel ozbrojených sil ČR prezident:
 - schvaluje základní vojenské řády
 - jmenuje a odvolává náčelníka Vojenské kanceláře prezidenta;
 - propůjčuje čestné nebo historické názvy vojenským útvarům, propůjčuje bojové zástavy
 - stanoví průběh základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení
 - stanoví způsob propouštění vojáků ze základní nebo náhradní služby a z vojenského cvičení

PREZIDENT ČR – ZÁKONNÁ ÚPRAVA

- **Postavení prezidenta republiky a jeho místo v bezpečnostním systému ČR vymezuje zejména:**
 - **ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR**
 - **ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR**
 - **zákon č. 218/1995 Sb., o rozsahu branné povinnosti a vojenských správních úřadech**
 - **zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR**
 - **zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání**
 - **zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR**

VOJENSKÁ KANCELÁŘ PREZIDENTA REPUBLIKY

- V čele stojí náčelník, které je přímo podřízený prezidentovi
- Vojenská kancelář plní úkoly spojené s výkonem pravomocí prezidenta jako vrchního velitele ozbrojených sil a s řízením Hradní stráže
- **Hradní stráž** provádí vnější ostrahu areálu Pražského hradu, zabezpečuje jeho obranu stejně jako těch objektů, které jsou dočasným sídlem prezidenta (př. zámek Lány) a jeho hostů, přičemž plní i další související úkoly a organizuje a zajišťuje vojenské pocty

PARLAMENT ČR

- vyhláší stav ohrožení státu nebo válečný stav (Poslanecká sněmovna a Senát; Senát v době rozpuštění Poslanecké sněmovny)
- může zrušit vyhlášení nouzového stavu (Poslanecká sněmovna, Senát pouze v případě jejího rozpuštění)
- rozhoduje o vyslání ozbrojených sil ČR a udílí souhlas s pobytem ozbrojených sil cizích států na dobu delší 60 dnů nebo v závažných případech
- rozhoduje o účasti ČR v organizacích kolektivní obrany a o účasti ČR v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je ČR členem (Poslanecká sněmovna a Senát)
- dává souhlas k ratifikaci vojenských mezinárodních smluv (Poslanecká sněmovna a Senát)

PARLAMENT ČR – ZÁKONNÁ ÚPRAVA

- Postavení parlamentu a jeho místo v bezpečnostním systému ČR vymezuje zejména:
 - ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR
 - ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR
 - zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny
 - zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu

VLÁDA ČR

- Vláda je jako vrcholný orgán výkonné moci odpovědná za zajišťování bezpečnosti státu a za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému ČR.
- Vláda je ze své činnosti odpovědná Poslanecké sněmovně.
- Vláda:
 - je oprávněna vyhlásit nouzový stav
 - Nouzový stav může vyhlásit jen s uvedením důvodů na určitou dobu a pro určité území;
 - navrhuje Parlamentu vyhlášení stavu ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.

VLÁDA ČR

- Vláda je dále oprávněna:
- stanovit nařízením pozastavení pravidelné odvodní povinnosti podle potřeb doplňování ozbrojených sil;
- zkrátit nařízením délku civilní služby;
- navrhopat prezidentovi republiky povolání vojáků v záloze k mimořádné službě;
- navrhopat prezidentovi republiky zrušení mimořádných opatření, nařídít mobilizaci, demobilizaci a mimořádné odvody;
- schvalovat strukturu armády, koncepci její výstavby a celkové počty vojáků;
- nařízením určit objekty důležité pro obranu státu a úseky státních hranic střežené vojáky Armády ČR;
- rozhodnout na návrh ministra vnitra o použití Armády ČR k záchranným pracím, k zabezpečení letecké přepravy humanitární a zdravotnické pomoci atp.;
- stanovit nařízením ty orgány státní správy, v nichž vojáci plní služební úkoly obranného charakteru a počet vojáků v nich;
- určit pozemky a stavby, které mohou mít za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu strategický význam;

VLÁDA ČR – ZÁKONNÁ ÚPRAVA

- **Postavení vlády a její místo v bezpečnostním systému ČR vymezuje zejména:**
 - Ústava ČR; ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR
 - zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech
 - zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR
 - zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR
 - zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU A MINISTERSTVO OBRANY

- **Bezpečnostní rada státu**
 - Je tvořena předsedou vlády a dalšími členy vlády
 - Připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR
- **Ministerstvo obrany**
 - Je ústředním správním úřadem pro zabezpečování obrany státu a zároveň státním orgánem pro řízení a velení Armády ČR.
 - Vystupuje především ve vztahu k podřízeným vojákům.
 - Ministr vydává rozkazy, které jsou závazné pro všechny vojáky v činné službě.

GENERÁLNÍ ŠTÁB ARMÁDY ČR

- Je součástí ministerstva obrany a orgánem pro velení armádě
- V jeho čele stojí náčelník Generálního štábu, kterého jmenuje prezident na návrh vlády a po projednání v příslušném výboru PS. Je podřízen ministroví.
- Generální štáb se podílí na zpracování návrhů vojenské obranné politiky státu, rozpracovává a navrhuje koncepci rozvoje a výstavby Armády ČR, zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru republiky.

OZBROJENÉ SÍLY ČR

- Stát vytváří k zajišťování své bezpečnosti **ozbrojené síly**, které se člení na Armádu ČR, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stáž.
- Ozbrojené síly tvoří **vojáci** v činné službě.
- Charakteristické pro ozbrojené síly je, že se v nich uplatňují vztahy **nadřízenosti a podřízenosti**.
- Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Ozbrojené síly **spolupracují** s cizími ozbrojenými silami na základě mezinárodních smluv.

OZBROJENÉ SÍLY – ARMÁDA ČR

- **Armáda ČR** je základem ozbrojených sil. Je zapojena do integrované vojenské struktury NATO, do systému obranného, operačního a civilního nouzového plánování
- Organizačně se člení na:
 - vojenské útvary,
 - vojenská zařízení
 - vojenské záchranné útvary

VZTAHY UVNITŘ VOJENSKÉ ORGANIZACE

- V ozbrojených silách se uplatňují vztahy nadřízenosti a podřízenosti.
- Vyjádřením uvedené specifičnosti jsou zejména:
 - princip centralizace a vertikálního řízení (jednotná, ústředně řízená organizace s převahou vertikálních vztahů)
 - uplatnění institutu státní služby (služební poměr)
 - uplatnění nedílné velitelské pravomoci a odpovědnosti (nadřízený má všechny řídicí a kontrolní funkce)
 - uplatnění přímé vojenské kázně a kázeňské odpovědnosti
- Kázeň a pořádek pak zajišťuje zejména Vojenská police

SLUŽEBNÍ POMĚR

- Specifický státně zaměstnanecký poměr tzv. příslušníků, kteří vykonávají službu v bezpečnostním sboru
- Při svém vzniku, změně a zániku je charakterizován aplikací formy jednostranného správního aktu
- Soudní přezkoumání rozhodnutí ve věcech služebního poměru se pro veřejnoprávní charakter služebního poměru odehrává ve správním soudnictví.
- V plné míře se uplatňuje správněprávní odpovědnost disciplinární.

BRANNÁ POVINNOST

- Branná povinnost představuje povinnost státního občana ČR plnit úkoly ozbrojených sil.
- Jde o právní vztah absolutní, směřující erga omnes.
- Branná povinnost zahrnuje povinnost:
 - podrobit se odvodnímu řízení
 - vykonávat vojenskou činnou službu
 - další povinnosti stanovené branným zákonem
- Branná povinnost vzniká dnem následujícím po dni, v němž občan dosáhne věku 18 let a zaniká dosažením věku 60 let, pokud nezanikne jiným způsobem. **Branná povinnost je plněna za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.**

DĚKUJI ZA POZORNOST

